

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในการออกระเบียบเกี่ยวกับการ
ลงทะเบียนนักเรียนและนักศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๙/๓๒๗๔ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ ถึง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖๕ วรรคสาม กำหนดให้รัฐมนตรีออกระเบียบการลงทะเบียนนักเรียนหรือนักศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงทะเบียนนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และเนื่องจากระเบียบดังกล่าวใช้บังคับกับเด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งในกระทรวงศึกษาธิการมีนักเรียนและนักศึกษาบางส่วนมีอายุเกินสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปและตามสภาพความจริงในสถานศึกษาหลายแห่งที่สังกัด กระทรวงศึกษาธิการจะมีนักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า สิบแปดปีบริบูรณ์ และมีนักเรียนที่มีอายุเกินสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน หากนักเรียนที่มีอายุแตกต่างกันประพฤติปฏิบัติไม่ชอบด้วยระเบียบ ก็อาจมีปัญหาเรื่องการนำระเบียบมาใช้บังคับได้

กระทรวงศึกษาธิการจึงขอหารือว่า กระทรวงศึกษาธิการจะออกระเบียบเกี่ยวกับการลงทะเบียนนักเรียนและนักศึกษาเพื่อใช้บังคับกับนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป โดยอาศัยอำนาจทั่วไปของรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว ประกอบกับได้รับฟัง คำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว เห็นว่า การที่ กระทรวงศึกษาธิการจะออกระเบียบลงทะเบียนนักเรียนและนักศึกษาซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป นั้นจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจกระทรวงศึกษาธิการในการออกระเบียบเพื่อการนั้นไว้ แต่โดยที่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจใน

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๑๑๗๗ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

การออกระเบียบดังกล่าวไว้ ฉะนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนและนักศึกษาเพื่อใช้บังคับกับนักเรียนและนักศึกษาซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปได้

สำหรับมาตรา ๑๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการฯ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดถึงหน้าที่การปฏิบัติราชการในกระทรวงศึกษาธิการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่ามีอำนาจหน้าที่อย่างไร กล่าวคือ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการ ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ ซึ่งเป็นบทบัญญัติทำนองเดียวกับการกำหนดหน้าที่การปฏิบัติราชการในกระทรวงของรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่กำหนดกรณีดังกล่าวไว้ในมาตรา ๒๐^๒ อันจะเห็นได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่กำหนดถึงอำนาจหน้าที่ทั่วไปของรัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกระทรวง

อย่างไรก็ตาม การที่นักเรียนและนักศึกษาจะเข้าเรียนในสถานศึกษาโดยต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสถานศึกษานั้น โดยเฉพาะการกำหนดระเบียบเพื่อดูแลความสงบและความเรียบร้อยภายในสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ร่วมกันในสถานศึกษาได้รับการศึกษาอบรมให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความประพฤติที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่เข้ามาศึกษาในสถานศึกษานั้นได้ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการฯ กำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดปฏิบัติโดยออกเป็นหนังสือสั่งการหรือหนังสือเวียนให้

^๑ มาตรา ๑๒ กระทรวงศึกษาธิการมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการ ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

^๒ มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ในกระทรวงหนึ่งให้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

สถานศึกษาต่างๆ กำหนดเป็นระเบียบของสถานศึกษาเพื่อใช้บังคับกับนักเรียนและนักศึกษาทั้งหมดของสถานศึกษานั้นให้อยู่ในหลักเกณฑ์การควบคุมความประพฤติในเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันได้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จਾਲะ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๔๘